

МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У СФЕРІ ВІДНОВЛЮВАЛЬНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ

METHODOLOGICAL BASIS FOR THE STUDY OF INTERNATIONAL COOPERATION IN RENEWABLE ENERGY SOURCES

Присяжнюк С.Ю., аспірант кафедри міжнародного права
Львівський національний університет імені Івана Франка

Присяжнюк Ю.Ю., доктор PhD кафедри міжнародного права
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID ID: 0000-0002-4582-990X

Федунь М.В., к.ю.н., доцент кафедри європейського права
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID ID: 0000-0001-9188-7142

Досліджено методологію дослідження у сфері відновлювальних джерел енергії та запропоновано її авторське визначення. Зазначено, що методологічною основою дослідження є методологічні принципи, філософсько-світоглядні підходи та методи. Розкрито сутність методології міжнародного права та її значення у дослідженні правового статусу Міжнародного агентства з відновлювальних джерел енергії. Розглянута методологія міжнародного права як складного ієрархічного утворення у дослідженні альтернативної енергетики. Обґрунтовано доцільність застосування методологічного системного підходу, сучасної філософської науки, виходячи з ідеї Л. фон Берталанфі. Авторами особлива увага приділена агностичному, матеріалістичному, комунікативному, цивілізаційному, герменевтичному, синергетичному та методологічним підходам пізнання, їхній специфіці та проявам в міжнародному праві. В результаті наукового дослідження було використано цілу низку різноманітних загальнонаукових та конкретно-наукових, спеціально-правових методів наукового пізнання, зокрема, історичний, системний, порівняльно-правовий методи, правового моделювання та правового прогнозування. Зазначено, що фактично усі методи є взаємопов'язані, взаємопроникнені і рідко коли зустрічаються у чистому вигляді. А вибір засобів дослідження аргументується поставленими завданнями і метою, визначеним предметом і об'єктом дослідження, а також фактичним матеріалом, і вкладаються в канву із сучасними дослідниками у тому, що комплекс вибраних прийомів методів і підходів формує складну упорядковану систему, яка визначає у певній послідовності їх застосування з емпіричними та теоретичними матеріалами. Сформовано висновки, що методологія – це інтегральне явище, що поєднує такі компоненти як насамперед світогляд, фундаментальні концепції, загальні філософські закони і категорії, загальнонаукові і спеціально-наукові методи тощо, у контексті визначених мети, завдань і предмету нашого дослідження.

Ключові слова: методологія юридичної науки, міжнародне право, науковий підхід, метод дослідження.

In this study, the methodological foundations essential for understanding international cooperation in renewable energy sources were deeply investigated. A comprehensive definition was proposed through an exhaustive examination of research methodologies pertinent to renewable energy sources. Methodological principles, philosophical perspectives, and applied research techniques were noted as integral components of the research's methodological basis.

The methodological framework within international law, particularly in elucidating the legal status of the International Renewable Energy Agency, was explored. International law was portrayed as a multifaceted hierarchical structure crucial for comprehending the dynamics of alternative energy.

A methodological systems approach was advocated, drawing inspiration from contemporary philosophical discourse, notably influenced by the insights of L. von Bertalanffy. Emphasis was placed on agnostic, materialistic, communicative, civilizational, hermeneutic, synergistic, and methodological approaches, with their nuanced manifestations within international legal frameworks examined.

A spectrum of analytical tools, including historical contextualization, systematic analysis, comparative legal methodologies, legal modelling, and predictive legal frameworks, were employed in our scholarly inquiry. It is noted that practically all methods are interconnected, interpenetrating, and rarely encountered in their pure form. The choice of research tools is justified by the tasks set and the purpose, the defined subject and object of the study, as well as the actual materials. They fit into the framework with contemporary researchers in that the complex of chosen techniques, methods, and approaches forms a complex, ordered system that dictates their application sequence with empirical and theoretical materials. Through these methods, compelling conclusions were drawn, underscoring the interdisciplinary nature of methodology. This synthesis integrated worldviews, foundational concepts, philosophical principles, and scientific methodologies tailored to the specific aims, objectives, and subject matter of our research.

Key words: Methodology of Legal Science, International Law, Scientific Inquiry, Research Methodologies.

Постановка проблеми. Наукова обґрунтованість, достовірність і повнота сформульованих висновків та інших отриманих результатів будь-якої наукової праці значною мірою залежать від правильного вибору і використання методів, відповідних методологічних підходів і принципів наукового дослідження. Саме тому, прагнучи зробити наше дослідження максимально науково обґрунтованим, почнемо з розкриття методів дослідження правового статусу Міжнародного агентства з відновлювальних джерел енергії, його природи та правового положення, а також місця у механізмі правового регулювання впровадження та використання відновлювальних джерел енергії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зауважимо, що безпосередньо методи дослідження вивчали багато

вчених, зокрема Б.В. Бабін, В.П. Базов, О.М. Балинська, О.О. Бандура, О.В. Батанов, Ю.М. Бисага, С. В. Бобровник, В.В. Букач, О.І. Гвоздік, К.В. Громошенко, В.А. Василенко, Л. М. Дешко, В.О. Демиденко, Т. О. Дідич, Н. М. Душек, О.В. Задорожній, М. С. Кельман, І.М. Кондратьєв, Т.Р. Короткий, М.В. Костицький, Ю.О. Кунев, О. В. Крушельницька, М.О. Медведєва, О. О. Мережко, Л.Р. Наливайко, М.П. Недюха, Н.Р. Нижник, А.Ю. Олійник, В.М. Павліченко, С.А. Петренко, Г.М. Петрова, П.М. Рабінювич, Є.П. Семенюк, Ю.С. Симон, О.В. Скрипнюк, С.С. Сливка, А. В. Сурилов, Т.І. Тараконич, Л.Д. Тимченко, О. Д. Тихомиров, В.Л. Федоренко, Н.К. Шапала, Р.М. Шевчук, Ю. С. Шемшученко, О.М. Шпакович, В.А. Ященко та інші.

Мета статті. Це формулювання на основі аналізу та узагальнення загальної методології застосування загальнонаукових та спеціально-правових методів в дослідженні правового статусу Міжнародного агентства з відновлювальних джерел енергії.

Виклад основного матеріалу. Методологічна основа дослідження правового статусу Міжнародного агентства з відновлювальних джерел енергії, безумовно, є багатоаспектною і міждисциплінарною, спрямованою на отримання максимально об'єктивної його характеристики. Це зумовлено і складовими елементами, що утворюють таке поняття як правовий статус Міжнародного агентства з відновлювальних джерел енергії, наявністю різноманітних підходів до їх вивчення.

Розгляд даної методології, на нашу думку, передбачає необхідність з'ясування у загальних рисах співвідношення категорій «підхід» і «метод», адже в існуючій науковій літературі з цього питання немає однозначних і вичерпних відповідей. Більше того, ще як підкреслює Е. П. Семенюк [12, с. 109], цього питання тривалий час спеціально ніхто не розглядав і не ставив, і вживання обох понять (досить широке) складалось стихійно, на основі інтуїтивного розуміння кожним окремих автором сутності проблеми.

У філософській літературі метод визначається як «... систематизований спосіб досягнення теоретичного чи практичного результату, розв'язання проблем чи одержання нової інформації на основі певних регулятивних принципів пізнання та дії, усвідомлення специфіки досліджуваної предметної галузі і законів функціонування її об'єктів» [15, с. 373]. Тобто йдеться про метод як комплекс конкретних значущих і практичних прийомів і формальностей, спрямованих на вирішення окремих завдань дослідження.

Також слід зауважити про поширені декілька класифікацій методів наукового пізнання. Найвдалішою, на наше переконання, є класифікація, в якій окреслено три групи методів:

- 1) філософські,
- 2) загальнонаукові,
- 3) конкретно-наукові (спеціальні).

Зокрема, філософські методи є науковими методами, для яких характерні спільний і єдиний спосіб пізнання предметів і явищ дійсності, розкриття місця і ролі суб'єкта пізнання. Вони є необхідними і значущими фактично впродовж усіх етапів наукового дослідження.

Водночас, загальнонаукові методи передбачають використання прийомів і засобів, що напрацьовані старанням багаторічної праці вчених і властиві щонайменше у двох різних за об'єктом вивчення науках. Йдеться, наприклад, про аналіз, синтез, експеримент, спостереження, порівняння, системний, абстрактно-логічний та ін.).

Зрештою, конкретно-наукові або спеціальні методи – це ті прийоми, способи і засоби, що застосовуються у вузькому сегменті однієї науки. На них ми зупинимось згодом.

Варто акцентувати, що фактично усі методи є взаємопов'язані, взаємопроникненні і рідко коли зустрічаються у чистому вигляді. А вибір засобів дослідження аргументується поставленими завданнями і метою, визначеним предметом і об'єктом дослідження, а також фактичним матеріалом. Таким чином, можна погодитись із сучасними дослідниками у тому, що комплекс вибраних прийомів методів і підходів формує складну упорядковану систему, яка визначає у певній послідовності їх застосування з емпіричними та теоретичними матеріалами [16, с. 41].

На основі вищевикладеного можна стверджувати, що належна розробка методичного інструментарію, необхідного для здійснення наукового пізнання, є винятково важливим для відповідного і повного визначення об'єкта пізнання [8, с. 118]. З огляду на мету і предмет нашого дослідження, доречно є авторська позиція Ю. Бисагі

і Л. Дешко щодо шляхів підбору методів, які базуються на методології права і міжнародного права, зокрема як конкретної юридичної науки, в рамках якої здійснюється наукове дослідження [1, с. 18-21].

Саме тому методологічна основа вивчення і розкриття правового статусу Міжнародного агентства з відновлювальних джерел енергії, повинна забезпечити його пізнання, з урахуванням критичного переосмислення наявних у науці міжнародного права знань та навичок, потребою появи нових категорій і їх формулювань тощо.

За дієвим призначенням методологія надає можливість у майбутньому застосувати навички і способи здобуття нових наукових знань, що відображають динаміку у явищах та процесах; передбачає своєрідний шлях, на якому досягається мета наукового дослідження; забезпечує різноманітний процес отримання наукової інформації у процесі вивчення явищ дослідження; сприяє в отриманні нової наукової інформації та занесення її до бази даних наукової теорії; забезпечує систематизацію, уточнення термінів, збагачення понять у науці; створює систему наукової інформації, яка базується на об'єктивних фактах, та логіко-аналітичному інструментарії наукового пізнання [3, с. 117].

Згідно з академічним тлумачним словником української мови методологія (в широкому розумінні) – це сукупність методів дослідження, які використовуються в будь-якій науці відповідно до об'єкта її пізнання [13]. О.В. Крушельницька під методологією розуміє вчення філософії про методи пізнання і перетворення дійсності, з використанням світоглядних принципів у процесі пізнання й практики [7, с. 64].

Деякі вчені зауважують, що термін «методологія» може бути окреслений як в гносеологічному, так і онтологічному напрямках. Наприклад, у гносеології методологію розглядають як науку про методологічні прийоми, принципи, способи, засоби, методи наукового пізнання, що використовуються в юриспруденції. Таке розуміння повністю узгоджується з усталеними у теорії права, у міжнародному праві позиціями стосовно методології дослідження [10, с. 64]. В онтології методологія представлена як система методологічних прийомів, принципів, методів, способів, засобів наукового пізнання, яку використовують для отримання даних у процесі дослідження у міжнародному праві так і права загалом у контексті завдань юридичної практики [10, с. 22-23].

П.М. Рабінович, розглядаючи методологію юридичної науки зазначає, що «... це система філософсько-світоглядних підходів (матеріалістичного, ідеалістичного, діалектичного, метафізичного), методів (загальнонаукових, групових і спеціальних) та засобів науково-юридичного дослідження (емпіричних і теоретичних), а також вчення про їх використання в пізнанні державно-правових закономірностей» [11, с. 215].

Спираючись на вищесказане, можна дійти висновку, що головним елементом методології є метод пізнання. При цьому метод (від грец. *metodos*) означає як «шлях до чогось», шлях пізнання, шлях дослідження, теорія, вчення, здійснення певної діяльності, свідомий спосіб досягнення результату, вирішення конкретних завдань.

У «Словнику української мови» спостерігаємо неоднозначне трактування поняття метод, а саме як: 1) спосіб наукового пізнання явищ природи та суспільного життя; 2) система прийомів, що використовується в якій-небудь галузі (виробництві, науці тощо) [13, с. 692].

У свою чергу, С.Д. Гусарев й О.Д. Тихоміров у структурі методології правознавства виділяють такі взаємозалежні між собою головні складові: комплекс наукових методів пізнання, теоретичних принципів і підходів; теоретичні положення юридичної науки, (сукупність категорій і понять, структуру й типологію тощо); методика і техніка пізнавальної діяльності [2, с. 66].

У розвиток даної позиції аналізуючи одну із складових методології, М.В. Костицький з-поміж головних методологічних принципів виокремлює наступні: історизм або розвиток, причинність або детермінізм, системність, об'єктивність, єдність свідомості особи і діяльності [6, с. 15]. Усі ці принципи характерні і для міжнародного права, досліджень міжнародно-правових явищ і процесів.

На наш погляд, важливе значення для здійснення дослідження правового статусу Міжнародного агентства з відновлювальних джерел енергії має принцип системності, завдяки якому більшість явищ розглядаються як взаємопов'язані системи. Остання категорія у словнику сучасної української мови означає: «...4) сукупність яких-небудь елементів, одиниць, частин, об'єднаних за спільною ознакою, призначенням; ... 6) будова, структура, що становить єдність закономірно розташованих та функціонуючих частин» [13, с. 726; 21].

Саме поняття «система» різнобічне, відіграє важливу роль у сучасній філософії, процесах пізнання різних явищ і процесів, міжнародній і національній правотворчій і правозастосовній діяльності. Тому принцип системності є базою вивчення сутності й загальних рис системного знання, його категоріально-понятійного апарату, процесу змін системних ідей та аналізу системних закономірностей різних сфер об'єктивної дійсності. Сучасна філософія науки, виходячи з ідеї Л. фон Берталанфі, подає системність як особливий тип методології, що використовує у своїй концептуально-теоретичній структурі такі фундаментальні поняття: цілісність, елемент, ставлення, ієрархія та інші. Система визначається як цілісне формування, що являє собою упорядкований комплекс елементів, чітко організованих, змістовно і структурно пов'язаних між собою. На противагу від безсистемних утворень з їхніми випадковими зв'язками, системи втілені у ланку суттєвих, закономірних зв'язків і відносин, які мають досить чітку ієрархію, субординацію систем нижчого порядку системам вищого порядку. Характерним для систем є не тільки впорядкованість внутрішньої організаційної структури, а й об'єднання взаємопов'язаних властивостей [17, с. 30–50].

Отже, Міжнародне агентство з відновлювальних джерел енергії не є виключенням і його внутрішньоорганізаційна структура тісно переплетена з іншими міжнародними організаціями. Так само принцип системності, на наше переконання, є домінуючим у процесі пізнання природи, сутності, функціонального призначення, суб'єктних та інших характеристик агентства.

Разом з принципами наукового пізнання важливу роль у методології наукового дослідження має методологічний підхід. Т.І. Тарахонич у своїй науковій праці стверджує що, наукову позицію дослідника формують філософсько-світоглядні підходи, які забезпечують фундаментальне оцінювання певних явищ і процесів, скеровують дослідження на отримання певного результату. Як зазначає науковець, яка досліджує проблему правового регулювання, основні пізнавальні категорії філософії права, такі як абстрактне й конкретне, сутність і явище, форма і зміст, структура і елементи, окреме й загальне, дають підстави всесторонньо охарактеризувати правове регулювання і зробити науково обґрунтовані висновки щодо розуміння їхньої сутності і змісту [14, с. 17]. Підтримуємо таку точку зору, на якій і базується наше дослідження правового регулювання діяльності Міжнародного агентства з відновлювальних джерел енергії.

У більш загальному розумінні поняття підходу пояснюється як «сукупність прийомів і способів аналізу чого-небудь, ставлення до кого-небудь або чого-небудь, впливу на кого-небудь чи що-небудь» [16, с. 785].

П.М. Рабінович акцентує увагу на тому, що концептуальним підходом можна вважати побудовану на найбільш загальних (філософських) категоріях світоглядну аксіоматичну ідею, яка направляє загальну стратегію дослідження,

підбір фактів та інтерпретацію результатів дослідження [14, с. 24].

Як зазначають українські учені, методологія дослідження має проводитись на міждисциплінарному а не на трансдисциплінарному, підході, оскільки: 1) ці дисципліни мають бути сумірними системами знання; 2) дає можливість поєднати завдання окремих дисциплін, в одну систему дослідження» [1, с. 21].

Безумовно, методологічний підхід, не дивлячись на те, що це багатостороння і міждисциплінарна категорія, стоїть водночас системи принципів і методів пізнання як філософії, так і певної науки, ґрунтуючись на різноманітній теоретичній основі, конкретних і загальних положеннях, концепціях, ідеях, постулатах, парадигмах тощо. Відмінною властивістю власне методологічного підходу є спрямованість на здобуття результатів, що можуть мати теоретичну і практичну значимість. При вивченні, аналізі чи узагальненні стосовно визначених об'єктів таким чином оптимальним є застосування не одного, а багатьох методологічних підходів. Їх вибір, видається, залежить мети і завдань конкретного дослідження, об'єкту і предмету дослідження, відповідних методів пізнання.

Слід звернути увагу на поширені останнім часом міждисциплінарні підходи, що можуть бути прийнятними і для розкриття державно-правових і міжнародно-правових явищ, процесів. Мультидисциплінарність або міждисциплінарність сприяє фактично пошуку та обґрунтуванню нових знань, уточненню чи модернізації змісту існуючих категорій, взаємодоповнюваності або перенесенню знань з однієї сфери відносин до іншої.

Розглядаючи методологічні підходи, звернемо увагу на їх різноманітні класифікації та види. Зокрема, П.М. Рабінович з-поміж таких підходів вирізняє діалектичний, метафізичний, ідеалістичний, антропологічний, агностичний, гностичний, матеріалістичний, персоналістичний, комунітарний (колективістський), герменевтичний, синергетичний, комунікативний [11, с. 24]. При цьому, академік М.В. Костицький, запропонував поєднання історичного і конкретно-соціологічного підходів. Водночас він зазначає, що дослідження особливостей державно-правових явищ можна здійснювати шляхом порівняння з аналогічними державно-правовими явищами, з минулого; раціональною є позиція щодо поєднання аксіологічного й історичного підходів. Це дозволить ґрунтовніше вивчити й проаналізувати історично закріплені в українській правотворчості основні принципи та цінності, які бралися б до уваги у реформуванні сучасної системи права [6, с. 16].

Поряд із вищезгаданим принципом системності, варто акцентувати й на системному підході, що корелюється із системним ставленням до методу правознавства, міжнародного права, відповідного предмету дослідження. Це зумовлює системне і послідовне вивчення не лише проблематики методології сучасної юридичної науки, так само й інших наук, а й наукового доробку гносеологічних, онтологічних, інтегративних конструкцій, їх співставлення тощо. Наприклад, системний підхід і дані конструкції є одними з першочерговими при дослідженні системи джерел міжнародного права, системи суб'єктів міжнародного права, організаційної системи існуючих міжнародних організацій, включаючи Міжнародне агентство з відновлювальних джерел енергії.

Історичний підхід з огляду на його ретроспективну природу має також важливе значення у процесі пізнання того чи іншого явища у певній історичній міжнародно-правових і державно-правових категорій, процесів, інститутів і т.д. При їх вивченні і розкритті сутнісних ознак, інших особливостей варто з'ясувати еволюційних шлях появи і становлення, розвитку тощо.

Завдяки даному підходу значна ймовірність виокремлення певних етапів або періодів становлення конкретних досліджуваних явищ, їх специфіки розвитку з погляду історичної

ретроспективи. Оцінки минулих подій або явищ міжнародно-правової, державно-правової дійсності об'єктивуються крізь призму тривалого часу розвитку, сучасних реалій, наявних результатів чи певних проблем на цьому шляху.

Отже, під час дослідження правового статусу Міжнародного агентства з відновлювальних джерел енергії потрібно проаналізувати передумови та чинники, що визначили сучасний статус цього органу.

У сучасну глобалізаційну епоху, що супроводжується активізацією європейських і євроатлантичних процесів практично усі дослідження не обходяться без порівняльного підходу. Власне такий інструмент як порівняння дозволяє спів ставити схожі чи тотожні об'єкти дослідження, процесів і передумов їх зародження, розвитку, трансформації. У результаті науковцям вдається відслідкувати закономірності й тенденції, загальні й особливі аспекти досліджуваних явищ. Тобто, у рамках дослідження завдяки порівняльному підходу забезпечується усесторонній аналіз процесу гармонізації національного, європейського і міжнародного права, зокрема, з питань відновлювальної енергетики, імплементації міжнародних стандартів у даній сфері у законодавство і практику його реалізації в Україні, співставлення аналогічних імплементаційних практик інших держав, порівняння правової бази IRENA з іншими міжнародними організаціями.

Серед інших важливих методологічних підходів дослідження відзначимо функціональний, комплексний та багато інших. Так, без вивчення функціонального змісту будь-якої міжнародної організації неможливим є повний аналіз їх природи, організації і діяльності. Разом з тим, коли ми говоримо про вивчення правового статусу IRENA, то використання цього підходу дає можливість мати ґрунтовне уявлення щодо соціального призначення даної організації, потенційне удосконалення статусу в аспекті компетенційно-функціональних характеристик тощо. Водночас все ж таки комплексний підхід, власне як і системний, на наше переконання, забезпечує всестороннє і багатоаспектне дослідження Міжнародного агентства з відновлювальних джерел енергії, його статусу і діяльності, комплексний аналіз цих питань на універсальному, регіональному та інших рівнях.

Загалом для комплексного й об'єктивного вивчення заявленої проблематики ми обрали загальнонауковий діалектичний метод, що надав можливість проаналізувати IRENA у її історичній ретроспективі, сучасних реаліях та визначити перспективи удосконалення статусу агентства. За допомогою конкретно-історичного методу було досліджено генезу розвитку міжнародного співробітництва у сфері відновлюваної енергетики, міжнародної правосуб'єктності Міжнародного агентства з відновлювальних джерел енергії.

Також очевидне застосування герменевтичного методу, заснованого на теорії й мистецтві пояснення текстів, категорій, понять, явищ, процесів тощо. За його допомогою учені теоретики права підкреслюють, що можна досягти чіткості у вивченні текстів правових документів, з'ясуванні й поясненні їхнє змісту, вживанні термінів та погодженості їх використання, пояснення певних дій учасників правовідносин [4, с. 17]. Властиві для правової герменевтики раціоналістичні, нераціоналістичні прийоми, а також прийоми залежно від видів тлумачення, сприяють більш точному і конкретному поясненню текстів міжнародно-правових норм, принципів, джерел міжнародного права і т.і.

Відомий юрист-міжнародник О.О. Мережко зазначає про вагомe місце в методології права, міжнародного права герменевтики, так як ставить перед правничою наукою важливе онтологічне завдання – пояснити співвідношення між минулим, теперішнім і майбутнім, текстом й інтерпретатором, тобто такими герменевтичними відносинами, що лежать в основі розуміння [9, с. 155]. Даний метод надав можливість з'ясувати сутність окремих правових

явищ, пов'язаних з IRENA, в історичній їх ретроспективі, сприяв вирішенню теоретичних і практичних проблем.

Відзначимо, що використання методу нормативно-догматичного аналізу дало змогу тлумачити юридичні тексти міжнародних договорів, резолюцій міжнародних організацій національного законодавства держав та установчих документів Міжнародного агентства з відновлювальних джерел енергії, а також матеріалів, які відображають процес їх розробки і практику застосування, рішень міжнародних судових органів тощо.

Серед загальнонаукових методів, що використовувались у дослідженні правового статусу Міжнародного агентства з відновлювальних джерел енергії, це – синергетичний метод – один з ключових напрямів сучасної науки міждисциплінарного спрямування, що ґрунтується на концепції нерівноважної термодинаміки або теорії нелінійних динамічних середовищ, а поняття «синергетика» означає «узгоджено діючий». «спільний» [5, с. 902]. Дослідження Міжнародного агентства з відновлювальних джерел енергії за допомогою даного методу сприяло розкриттю його еволюційного потенціалу, внутрішніх механізмів і процедур діяльності, шляху розвитку як цілісної, складної системи, окресленню перспективних подальших досліджень статусу і діяльності IRENA.

Актуальні наукові розвідки у царині міжнародного права можливі і з використанням формально-логічних методів узагальнення, аналізу, синтезу, індукції, дедукції, екстраполяції, абстрагування, а також формально-юридичного, логіко-семантичного, системно-структурного, історичного, соціологічного, прогностичного й інших методів. Дослідження сукупності нормативних і доктринальних джерел про IRENA не є винятком. Так, системно-структурний метод було застосовано для опрацювання змістовних елементів правового статусу Міжнародного агентства з відновлювальних джерел енергії, а логіко-семантичний метод використано для вдосконалення понятійного апарату. Формально-юридичний метод дозволив обґрунтувати необхідність створення нових або зміни чинних правових норм, що стосуються IRENA. Зрештою, метод прогнозування і моделювання у цьому дослідженні використано з метою розробки пропозицій до існуючого законодавства України з урахування проблемних аспектів правового статусу Міжнародного агентства з відновлювальних джерел енергії, впровадження його стандартів, які є обов'язковими для України, а також з урахуванням позитивного зарубіжного досвіду у даному напрямі.

Висновки. У цілому методологічна основа дослідження правового статусу Міжнародного агентства з відновлювальних джерел енергії зауважимо є багатогранною, усі зазначені методи взаємопов'язані між собою і кожен з них використовується взаємодоповнюючи у взаємозв'язку з іншими. Під час дослідження використано цілу низку методів наукового пізнання, методологічних підходів і принципів, що надали можливість якнайкраще виконати поставлені завдання. Застосовані методи сприяли критичному дослідженню проблему з певних, іноді протилежних позицій.

Оскільки методологія – це інтегральне явище, що поєднує такі компоненти як насамперед світогляд, фундаментальні концепції, загальні філософські закони і категорії, загальнонаукові і спеціально-наукові методи тощо, у контексті визначених мети, завдань і предмету нашого дослідження, можна стверджувати наступне. Задля комплексного і багатогранного вивчення правового статусу Міжнародного агентства з відновлювальних джерел енергії методологічна основа дослідження включає методологічні підходи (системний, порівняльний, функціональний та ін.), методологічні принципи (об'єктивності, універсальності, неупередженості, системності, всебічності, історизму та ін.), методи дослідження (загальнонаукові, спеціальні, власне юридичні тощо).

ЛІТЕРАТУРА

1. Бисага Ю. М., Дешко Л. М. Міждисциплінарність як умова розв'язання комплексної проблеми щодо конституційного права кожного звертатися до міжнародних судових установ та міжнародних організацій. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2016. № 4. С. 18–21.
2. Гусарев С. Д., Тихомиров О. Д. Юридична деонтологія (основи юридичної діяльності: теоретичні, практичні та деонтологічні аспекти) / за ред. В. В. Колейчикова. Київ : Дакор, 2000. 506 с.
3. Дідич Т. О. Теоретико-методологічні засади правоутворення : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.01. Київ, 2018. 588 с.
4. Загальна теорія держави і права : підручник для студентів юрид. вищ. навч. закл. / за ред. М. В. Цвіка, О. В. Петришина. Харків : Право, 2010. 584 с.
5. Історія філософії : словник / за заг. ред. В. І. Ярошовця. Київ : Знання України, 2006. 1200 с.
6. Костицький М.В. Ключові підходи до методології пізнання української історико-правової дійсності. Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. 2015. Вип. 12. С. 12–17.
7. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Кондор, 2006. 206 с.
8. Кунєв Ю. О. Методологія дослідження державно-правових явищ як актуальна проблема. *Право України*. 2009. № 11. С. 118–123.
9. Кравчу В. М. Методи дослідження конституційних основ правового статусу суддів в Україні. *Правова держава*. 2016. № 24. С. 50–58.
10. Павліченко В. М. Проблеми гармонізації національного нормативно-правового забезпечення праці державних службовців до міжнародного законодавства : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.05. Київ, 2018. 433 с.
11. Рабінович П. М. Наука філософії права: до характеристики предмета й методології. Проблеми філософії права. 2003. Т. 1. С. 22–26
12. Семенюк Є. П. Загальнонаукові категорії і підходи до пізнання.-Львів: Вища шк., 1978. 175 с. с.109.
13. Словник української мови : в 11 т. / [редкол. І. К. Білодід (голова) та ін.] ; АН УРСР ; Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. Київ : Наук. думка, 1973. Т. 4. І–М / ред. тому: А. А. Бурячок, П. П. Доценко. 840 с.
14. Тарахонич Т. І. Методологічні підходи та принципи дослідження правового регулювання. *Часопис Київського університету права*. 2009. № 3. С. 15–19.
15. Філософський енциклопедичний словник / Ін-тут філософії ім. Г. С. Сковороди НАНУ. Київ : Абрикос, 2002. 744 с.
16. Халюк С. О. Методологічні аспекти дослідження конституційноправового статусу Вищої ради правосуддя України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2020. С. 40–43. (Серія : Юриспруденція ; № 47, т. 1).
17. L. von Bertalanffy. *General System Theory. Foundations, Development, Applications*. N. Y., 1968. 289 с. URL: https://monoskop.org/images/7/77/Von_Bertalanffy_Ludwig_General_System_Theory_1968.pdf